Špačková, Stanislava

Přílohy (transkripční a transliterační pravidla)

In: Špačková, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálního lexika : vlastní jména v překladu.* Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp. 191-205

ISBN 978-80-210-8687-6; ISBN 978-80-210-8688-3 (online : pdf)

Stable URL (handle): https://hdl.handle.net/11222.digilib/137146
Access Date: 27. 11. 2024
Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MUNI ARTS Masarykova univerzita Filozofická fakulta

Digital Library of the Faculty of Arts,
Masaryk University
digilib.phil.muni.cz

13 PŘÍLOHY (TRANSKRIPČNÍ A TRANSLITERAČNÍ PRAVIDLA)

Příloha č. 1 – Srovnávací tabulka transkripčních pravidel pro přepis z ruské cyrilice do české a anglické latinky[84]

CYRILICE	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ	PŘÍKLADY	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ
а	a	a	Артамонов	Artamonov	Artamonov
б	b	b	Быков	Bykov	Bykov
в	v	v	Евгений	Jevgenij	Yevgeny
г	g (včetně *-ого* u příd. jmen a zájmen)	g	Гайдар грубого	Gajdar grubogo	Gaidar grubogo
д	d	d	Аркадий	Arkadij	Arkady
е	je (na zač. slova, po samohláskách a jerech)	ye (na zač. slova; po samohláskách kromě *и, ы*; po jerech)	Есенин Еремеев Шереметьево Вересаев Арсеньев	Jesenin Jeremejev Šeremeťjevo Veresajev Arseňjev	Yesenin Yeremeyev Sheremetyevo Veresayev Arsenyev
	e (po všech souhláskách kromě *д, т, н*)	e (po všech souhláskách)	Лермонтов Менделеев Петровка Сергей	Lermontov Mendělejev Petrovka Sergej	Lermontov Mendeleyev Petrovka Sergei
	e/ě (možná varianta po retnicích ve slovech, která si spojujeme s domácími)		Белинский Бедный Сбербанк	Bělinskij i Belinskij Bědnyj i Bednyj Sběrbank i Sberbank	Belinsky Bedny Sberbank
де, те, не	dě, tě, ně	de, te, ne	Державин Рождественский Теплов Тургенев	Děržavin Rožděstvenskij Těplov Turgeněv	Derzhavin Rozhdestvensky Teplov Turgenev
де, те, не	de, te, ne (v západoevropských a ukrajinských VJ)	de, te, ne	Штернберг Цандер Потебня	Šternberg Cander Potebňa	Shternberg Tsander Potebnya
ие	ie	ie	Георгиев	Georgiev	Georgiev
ые	yje	ye (nikoliv yye!)	Новые Ляды Жёлтые Воды	Novyje Ljady Žoltyje Vody	Novye Lyady Zheltye Vody

84 Způsob přepisu a příklady pocházejí z tabulky *Transkripce jmen a názvů z jazyků užívajících cyrilice* (Pravidla českého pravopisu 2013: 77–79), dále z tabulky *Tablica praktičeskoj transkripcii s russkogo jazyka na anglijskij* (Jermolovič 2012: 305–306) a z vlastního výzkumu.

CYRILICE	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ	PŘÍKLADY	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ
ё	jo (kromě výskytů po *д, т, н, ж, ш, ч, щ*)	yo (kromě po *ж, ш, ч, щ*)	ёлка Королёв Воробьёв Семёнов-Тян-Шанский Фёдоров	jolka Koroljov Vorobjov Semjonov-Ťan-Šanskij Fjodorov	yolka Korolyov Vorobyov Semyonov-Tyan-Shansky Fyodorov
дё, тё, нё	ďo, ťo, ňo	dyo, tyo, nyo	Будённый Тёркин Огонёк	Buďonnyj Ťorkin Ogoňok	Budyonny Tyorkin Ogonyok
жё, шё, чё, щё	žo, šo, čo, ščo	zhe, she, che, shche	Жёлтые Воды шёлк Лихачёв Щёголев Щёлково Жжёнов Грачёв	Žoltyje Vody šolk Lichačov Ščogolev Ščolkovo Žžonov Gračov	Zheltye Vody shelk Likhachev Shchegolev Shchelkovo Zhzhenov Grachev
ж	ž	zh	Серёжа	Serjoža	Seryozha
з	z	z	Зинаида	Zinaida	Zinaïda
и	i (všude kromě po *ь*)	i ï (možná varianta po samohlásce kvůli odlišení od přepisu písmene *й*)	Иваново Иоффе Илизаров станции Воинов	Ivanovo Ioffe Ilizarov stancii Voinov	Ivanovo Ioffe Ilizarov stantsii Voïnov (na rozdíl od Войнов – Voinov)
	ji (po *ь*)	yi (po *ь*)	Ильич Марьино	Iljič Marjino	Ilyich Maryino
й	j	y (před samohl.)	Йошкар-Ола Сергей Чуйков	Joškar-Ola Sergej Čujkov	Yoshkar-Ola
		i (po samohl. kromě *и*, *ы* – viz *ий*, *ый*)			Sergei Chuikov
ий	ij	y (na konci slova)	Рыбачий Дмитрий Достоевский	Rybačij Dmitrij Dostojevskij	Rybachy Dmitry Dostoyevsky
		iy (uprostřed slova)	Новороссийск	Novorossijsk	Novorossiysk
		i (výjimky)	Юрий Бийск Вий 3-ий	Jurij Bijsk Vij 3-ij	Yuri Bisk, Biysk Viy 3-iy
ый	yj	y	Старый Оскол	Staryj Oskol	Stary Oskol
к	k	k	Екатерина	Jekatěrina	Yekaterina
кс	x (ve slovech, kde je zřetelný západoevr. nebo řecký původ)	ks	Александр(ов) Алексей	Alexandr(ov) Alexej	Aleksandr(ov) Aleksei
	ks (v ostatních případech)	ks	Аксаков	Aksakov	Aksakov
л	l	l	Людмила	Ljudmila	Lyudmila
м	m	m	Маврид	Mavrid	Mavrid
н	n	n	Соня	Soňa	Sonya
о	o	o	Попов	Popov	Popov
		yo (po měkkém jeru)	Батальонная	Batalonnaja	Batalyonnaya

CYRILICE	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ	PŘÍKLADY	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ
п	p	p	Спартак	Spartak	Spartak
р	r	r	Руслан	Ruslan	Ruslan
с	s	s	Максим	Maksim	Maksim
т	t	t	Станислав	Stanislav	Stanislav
у	u	u	Жуков	Žukov	Zhukov
ф	f	f	Софья	Sofja	Sofya
х	ch	kh	Шолохов	Šolochov	Sholokhov
ц	c	ts	Милица	Milica	Militsa
ч	č	ch	Вячеслав	Vjačeslav	Vyacheslav
ш	š	sh	Шолохов	Šolochov	Sholokhov
щ	šč	shch	Щерба	Ščerba	Shcherba
ъ	vynechává se	vynechává se	съезд адъютант	sjezd adjutant	syezd adyutant
ь	vynechává se kromě po *д, т, н*	vynechává se	Горький Кольцов	Gorkij Kolcov	Gorky Koltsov
дь, ть, нь	ď, ť, ň	d, t, n	Аркадьев Третьяков Усть-Илимск Арсеньев	Arkaďjev Treťjakov Usť-Ilimsk Arseňjev	Arkadyev Tretyakov Ust-Ilimsk Arsenyev
ы	y	y	Быковский Тында Царицын	Bykovskij Tynda Caricyn	Bykovsky Tynda Tsaritsyn
э	e	e	Эрмитаж Эренбург поэзия Элиста	Ermitaž i Ermitáž Erenburg poezija Elista	Ermitazh Erenburg poeziya Elista
ю	ju (všude kromě po *д, т, н*)	yu	Юлиан Любовь Горюнов Вилюй	Julian Ljubov Gorjunov Viljuj	Yulian Lyubov Goryunov Vilyui
дю, тю, ню	ďu, ťu, ňu	dyu, tyu, nyu	Дюр Тютчев Нюра	Ďur Ťutčev Ňura	Dyur Tyutchev Nyura
я	ja (všude kromě po д, т, н)	ya	Яковлев Маяковский Ляпунов Ямал Илья Майя	Jakovlev Majakovskij Ljapunov Jamal Ilja Majja	Yakovlev Mayakovsky Lyapunov Yamal Ilya Maiya
		a (na konci VJ, po nepřízvučném и)	Юлия Зульфия	Julija Zulfija	Yulia Zulfiya
дя, тя, ня	ďa, ťa, ňa	dya, tya, nya	Володя Тябликов Ваня Зализняк	Voloďa Ťablikov Vaňa (Váňa) Zalizňak	Volodya Tyablikov Vanya Zaliznyak
-ая (zakončení žens. příjmení)	-aja/-á[85]	-aya	Улицкая Толстая	Ulickaja/Ulická Tolstaja/Tolstá	Ulitskaya Tolstaya
-ова (zakončení žens. příjmení)	-ova/-ovová[86]	-ova	Кузнецова	Kuzněcova/ Kuzněcovová	Kuznetsova

CYRILICE	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ	PŘÍKLADY	PŘEPIS ČJ	PŘEPIS AJ
-ева (zakončení žens. příjmení)	-(j)eva/-(j)evová	-eva	Цветаева	Cvetajeva/ Cvetajevová	Tsvetayeva (tradičně avšak nesprávně se přepisuje Tsvetaeva)
-ёва (zakončení žens. příjmení)	-(j)ova/-(j)ovová	-eva	Королёва Лихачёва	Koroljova/ Koroljovová Lichačova/ Lichačovová	Korolyova Likhacheva
-ий/-ый/-ой (zakončení mužs. příjmení)	-ij/-yj/-oj	-y/-oy	Достоевский Зелёный Трубецкой	Dostojevskij Zeljonyj Trubeckoj	Dostoyevsky Zelyony Trubetskoy

85 Výběr zakončení *-aja* či *-á* závisí na typu textu a dalších faktorech, viz kapitola 7.4.1

86 Výběr zakončení *-ova* či *-ovová* závisí na typu textu a dalších faktorech, viz kapitola 7.4.2

Příloha č. 2 – Pravidla praktické transkripce z češtiny do ruštiny[87]

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
a, á	Základní varianta přepisu včetně ženských příjmení končících na *-á* (v beletrii je ovšem možné poruštění na *-ая* u těch, která připomínají ruská slova).	а	Aš Nová Světlá Novotná	Аш Нова (Новая) Светла (Светлая) Новотна
	Přepis v zakončení ženských příjmení na *-ská*, *-cká* (užívá se nejen v beletrii, ale i v publicistice).	-ская/ -цкая	Miřejovská Rosická	Миржеёвская Росицкая
	Po *ď, ť, ň*.	я	Rožďalovice Kňažek	Рождяловице Княжек
b		б	Bílovice Líbal	Биловице Либал
c		ц	Cidlina Cecil	Цидлина Цецил
č		ч	Česká Lípa Čeněk	Ческа-Липа Ченек
d		д	Domažlice Adam	Домажлице Адам
ď	Na konci slova, před souhláskou.	дь	Šeďková měď	Шедькова медь
	Před samohláskou.	д	Vladislav Žďár nad Sázavou Rožďalovice	Владислав Ждяр-над-Сазавоу Рождяловице
ďa, ďo, ďu		дя, дё, дю	Haďarová Haňďová Vaďurová	Гадярова Ганьдёва Вадюрова
e, é	Po souhláskách vč. *d, t, n* (ve výslovnosti ruské *e*, které vzniklo z českého *e*, nezměkčuje předcházející souhlásku).	е	Teplice Židlochovice Nové Město na Moravě	Теплице [тэплице] Жидлоховице Нове-Место-на--Мораве
	na začátku slova, po samohláskách	э	Evaň Samuel	Эвань Самуэл
ě	Ve všech případech včetně spojení *bě, pě, vě, fě, mě* (pokud ruské e vzniklo z českého ě, předcházející souhlásku změkčuje).	е	Děčín Staré Město Bělá pod Bezdězem	Дечин [дечин] Старе-Место Бела-под-Бездезем

87 Jedná se o aktualizovanou tabulku praktické transkripce, která se na některých místech (zvláště přepis písmen *y* a *l*) mírně odlišuje od tabulek doposud užívaných. Tam, kde se jedná o přepis nový, na změnu upozorňujeme. Odůvodnění změn viz kapitola 5.1.1. Upravená pravidla přepisu vznikla ve spolupráci s D. I. Jermolovičem a J. Gazdou. Tato nová pravidla přenosu byla i v Rusku již vydána v publikaci *Pravila praktičeskoj transkripcii imen i nazvanij s 29 jazykov na russkij i s russkogo na anglijskij* (Jermolovič 2016).

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
f		ф	Frýdek-Místek	Фрыдек-Мистек (starší přepis Фридек--Мистек)
g		г	Golčův Jeníkov	Голчув-Еников
h	Základní varianta.	г	Praha Hora Svaté Kateřiny Holubová	Прага Гора-Свате--Катержины Голубова
	V původně německých slovech je možný i přepis pomocí x.	х	Helmuth	Хельмут
ch		х	Cheb	Хеб
i, í		и	Horní Jelení Ina Alois	Горни-Елени Ина Алоис
-í	Zakončení názvů zeměpisných regionů.	-ье	Pošumaví Povltaví Podkrušnohoří	Пошумавье Повлтавье Подкрушногорье
ia	Základní varianta.	иа	Mariánské Lázně Fialová Diana Adrian	Марианске-Лазне Фиалова Диана Адриан
	Ženská křestní jména končící na -***ia*** se mohou v beletrii a publicistice přepisovat s koncovým -***ия***.	-ия	Emilia Maria Amália	Эмилия Мария Амалия
ie	základní varianta	иэ	Gabriela	Габриэла
	Ženská křestní jména končící na -***ie*** se mohou v beletrii a publicistice přepisovat s koncovým -***ия***.	-ия	Lucie Marie Natálie	Луция Мария Наталия
	V cizích slovech, kde se e nevyslovuje, může být vynecháno.	и	Biebl Niederle	Библ Нидерле
io		ио	Violeta	Виолета
iu		иу	Julius	Юлиус
j	Na konci slova; před souhláskou (tj. vždy kromě *ja, je, jo, ju*).	й	Slavoj Rejštejn Jihlava Rajmund	Славой Рейштейн Йиглава Раймунд
ja	Na začátku slova; po samohlásce.	я	Jáchymov Bojan	Яхимов Боян
	Po souhlásce.	ья	Kavuljak Benjamín Muntjanová Murjasová Darja	Кавульяк Беньямин Мунтьянова Мурьясова Дарья
je	Na začátku slova; po samohlásce.	е	Jeseník Rajec-Jestřebí Dyje Metuje Újezd u Brna	Есеник Раец-Естршеби Дые Метуе Уезд-у-Брна
	Po souhlásce.	ье	Miljevičová Marjeníková	Мильевичова Марьеникова

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
jo	Na začátku slova.	йо	Jonáš	Йонаш
	Po samohlásce.	ё	Kyjov Dunajovice České Budějovice Tvrdějovský	Киёв Дунаёвице Ческе-Будеёвице Тврдеёвский
	Po souhlásce.	ьё	Marjovičová Miljová Manjošová	Марьёвичова Мильёва Маньёшова
ju	Na začátku slova; po samohlásce.	ю	Jundrov Oljanjuková Juhaňák	Юндров Ольяньюкова Юганяк
	Po souhlásce.	ью	Metrjuková Macjuková	Метрьюкова Мацьюкова
ji	Základní varianta.	йи	Jilemnice Nové Město nad Metují Jindřichův Hradec Bojislav Zajíc Jitka Jindřich Jiří	Йилемнице Нове-Место-над-Метуйи Йиндржихув-Градец Бойислав Зайиц Йитка Йиндржих Йиржи
	Přípustná varianta u některých VJ (zvláště v beletrii);	и	Jiří Jiřina	Иржи Иржина
	po souhlásce ve VJ cizího původu.	ьи	Kušljič Ljikar	Кушльич Льикар
k		к	Kotlasy	Котласы
l	Základní varianta (v příkladech je za lomítkem uvedena přípustná varianta dle staršího přepisu).[88]	л	Vltava Skácel Klocl Plumlov Sgall Pelcl Mělník Plzeň Pelhřimov Lhoták Telč	Влтава Скацел Клоцл Плумлов Сгалл Пелцл/Пельцл Мелник/Мельник Плзень/Пльзень Пелгржимов/Пельгржимов Лготак/Льготак Телч/Тельч
	Přípustná varianta v ustálených jednotkách, zvláště před souhláskou.	ль	Rudolf Albert Sylvie Plzeň	Рудольф Альберт Сильвия Пльзень
m		м	Mýto	Мыто (starší přepis Мито)

88 Starší pravidla přepisu většinou doporučovala přepisovat písmeno *l* do ruštiny jako *ль* na konci slova a před souhláskou, jako *л* pouze před samohláskou. Tento způsob je z mnoha důvodů nevyhovující (viz kapitola 5.1.1), neboť často neodpovídá výslovnosti v českém ani ruském jazyce. Protože tato tabulka navrhuje změnu pravidla jako jedna z prvních, budeme se pravděpodobně ještě nějakou dobu setkávat s dubletními variantami, které v tabulce obvykle uvádíme v závorce nebo za lomítkem.

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
n		н	Náchod	Наход
ň	Na konci slova; před souhláskou.	нь	Zdeňkovice Pláň Vaňhal	Зденьковице Плань Ваньгал
	Před samohláskou.	н	Vodňany Němčice Kounice	Водняны Немчице Коунице
ňa, ňo, ňu		ня, нё, ню	Hlavizňa Hořeňovská Maňurová	Главизня Горженёвска Манюрова
o, ó	Základní varianta.	о	Osek	Осек
	Po *ď, ť, ň.*	ё	Doňov Mašťov Horaždovice Ohnišťová	Донёв Маштёв Гораждёвице Огништёва
p		п	Poděbrady	Подебрады
qu		ква	Quido Quadrát	Квидо Квадрат
r		р	Rychnov	Рыхнов (starší přepis Рихнов)
ř	Na začátku slova; po samohláskách; po znělých souhláskách (*b, d, g, h, j, l, m, n, r, v, z, ž*).	рж	Ořechov Řícmanice Břidličná	Оржехов Ржицманице Бржидлична
	Po neznělých souhláskách (*c, č, f, ch, k, p, s, š, t, x*).	рш	Třebíč Přibyslav	Тршебич Пршибыслав (starší přepis Пршибислав)
s		с	Smiřice Josef	Смиржице Йосеф (v beletrii přípustná i varianta Йозеф)
š		ш	Eliška	Элишка
t		т	Teplice	Теплице [тэплице]
th		т	Mathesius Ruth	Матесиус Рут
ť	Na konci slova.	ть	Zášť	Зашть
	Před samohláskou.	т	Košťany Štětí Křišťan	Коштяны Штети Кршиштян
ťa, ťo, ťu		тя, тё, тю	Šťastná Maťaťová Maťufková	Штястна Матятёва Матюфкова
u, ú, ů	Základní varianta.	у	Uničov Úpice	Уничов Упице
	Po *ď, ť, ň.*	ю	Drahoňův Újezd Ťuhýk	Драгонюв-Уезд Тюгик
v, w		в	Vyškov Vidnava Viewegh	Вышков (st. přepis Вишков) Виднава Вивег (cizí VJ)

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
x		кс	Xaverov Alexandra	Ксаверов Александра
y, ý	Základní varianta (v příkladech je za lomítkem uvedena přípustná varianta dle staršího přepisu).[89]	ы	Fryšták Litomyšl Lysá Hora Vinohrady Karlovy Vary Františkovy Lázně Hukvaldy Novotný Pokorný Veselý	Фрыштак/Фришток Литомышл/Литомишль Лыса-Гора/Лиса-Гора Виноградыы Карловы-Вары Франтишковы-Лазне Гуквалды Новотны Покорны Веселы
	Po *g, k, h, ch, c* (*г, к, х, ц*); v derivátech ženských křestních jmen; v křestních jménech neslovanského původu.	и	Lázně Kynžvart Hýbner Chytková Cyril Bety Andy Matyáš Kristýna Matylda	Лазне-Кинжварт Гибнер Хиткова Цирил Бети Анди Матиаш Кристина Матильда
-ský, -cký	V mužských příjmeních končících na *-ský, -cký*.	-ский -цкий	Palacký Dobrovský	Палацкий Добровский
-ký, -hý, -chý	V mužských příjmeních končících na *-ký, -hý, -chý*.	-ки, -ги, -хи	Velký Drahý Tichý	Велки Драги Тихи
Všechny ostatní souhlásky + ý v příjmeních		-ы	Hrubý Tvrdý Nevrlý Němý Kopečný Slepý Opačitý Drzý	Грубы Тврды Неврлы Немы Копечны Слепы Опачиты Дрзы
-ey-		й	Heyduk Heyrovský	Гейдук Гейровский
z		з	Bezkov Zuzana	Безков Зузана
z (předložka)	V historických antroponymech se překládá.	из	Hájek z Libočan Jiří z Poděbrad Matěj z Janova	Гаек из Либочан Йиржи из Подебрад Матей из Янова

89 Starší pravidla přepisu většinou doporučovala přepisovat písmena *y/ý* jako *u*, což vychází z pravidel fonetické transkripce (výslovnost českého [i] a [y] se neliší), odporuje to však pravidlům praktické transkripce, která se snaží kromě výslovnosti v rámci možností zachovat i informace o původním pravopise. Protože přepis *y/ý* = *u* vyvolával řadu problémů a potřebu výjimek, přistupujeme k výraznému zjednodušení pravidla a doporučujeme přepisovat *y/ý* jako *ы*, kromě případů, kdy písmenu *y/ý* předchází *g, k, h, ch*, c a v některých dalších případech (viz tabulka). Protože tato tabulka navrhuje změnu pravidla jako jedna z prvních, budeme se pravděpodobně ještě nějakou dobu setkávat s dubletními variantami, které proto v tabulce obvykle uvádíme v závorce nebo za lomítkem.

ČESKÉ PÍSMENO ČI SPOJENÍ PÍSMEN	POZNÁMKA K POUŽITÍ	PŘEPIS	PŘÍKLAD	TRANSKRIPCE DO RJ
z (předložka)	V toponymech se transkribuje (v kartografické literatuře vždy, v beletrii možný překlad).	з	náměstí Jiřího z Poděbrad	площадь Йиржиго-з--Подебрад
ž		ж	Žulova Možná	Жулова Можна
toponyma	Transkribované víceslovné toponymické názvy, které obsahují transkribovaný původně adjektivní komponent (*Český, Velký*) se v ruštině píší se spojovníkem.	-	Železný Brod Karlovy Vary Český Krumlov Ústí nad Labem náměstí Jiřího z Poděbrad Zelný trh ulice Na Příkopě Velké Dářko Velké jezero	Железны-Брод Карловы-Вары Чески-Крумлов Усти-над-Лабем площадь Йиржиго-з--Подебрад Зелны-Трг улица На-Пршикопе Велке-Даржко Велке-Езеро
toponyma	V textech neoficiálního charakteru je možné užití morfologických změn motivovaných etymologickou či zvukovou podobností s ruskými slovy či překlad pomocí kalku.		Český Krumlov Velké jezero Zelný trh hora svatého Eliáše vrch svatého Kříže	Чешский Крумлов Большое озеро Капустный рынок гора Святого Ильи холм Святого Креста
toponyma	V souslovných transkribovaných zeměpisných názvech se složené atributivní části píší se spojovníkem, každá část navíc začíná velkým písmenem.		Západosibiřská rovina Východoevropská rovina Českomoravská vrchovina	Западно-Сибирская равнина Восточно--Европейская равнина Чешско-Моравская возвышенность
toponyma (psaní velkých písmen)	V zeměpisných názvech se všechny komponenty kromě předložek, spojek a přeložených jmen obecných, která nejsou součástí názvu (slova hora, vrch, hory, pohoří, město, jezero), píší s velkým písmenem; pokud bylo apelativní označení druhu objektu transkribováno, bude se psát s velkým písmenem vždy (*Рио-Негро*).		Ruská federace Česká republika hora svatého Eliáše vrch svatého Kříže České středohoří Zelný trh Velké jezero Český les	Российская Федерация Чешская Республика гора Святого Ильи холм Святого Креста Чешские Средние горы Зелны-Трг/Капустный рынок Велке-Езеро/Большое озеро Чешский Лес (slovo les je součástí názvu)

Příloha č. 3 – Transliterační pravidla dle normy ČSN ISO 9

ZNAK V CYRILICI	PŘEPIS ZNAKU DO LATINKY	PŘÍKLAD	PŘEPIS DO LATINKY
а	a	адрес	adres
б	b	баба	baba
в	v	вы	vy
г	g	голова	golova
д	d	да	da
е	e	еда Сергей Есенин достижение съезд Арсеньев	eda Sergej Esenin dostiženie s"ezd Arsen'ev
ё	ë	ёлка	ëlka
ж	ž	журнал	žurnal
з	z	звезда	zvezda
и	i	милый Ильич	milyj Il'ič
й	j	первый	pervyj
к	k	как	kak
л	l	липа	lipa
м	m	муж	muž
н	n	народ	narod
о	o	общество	obŝestvo
п	p	пара	para
р	r	рыба	ryba
с	s	сестра	sestra
т	t	тебя	tebâ
у	u	утро	utro
ф	f	физика	fizika
х	h	химический	himičeskij
ц	c	центральный	central'nyj
ч	č	часы	časy
ш	š	школа	škola
щ	ŝ	щит	ŝit
ъ	" (alt + 34)	объявление	ob'âvlenie
ы	y	был	byl
ь	' (alt + 39)	альбом	al'bom
э	è (alt gr + 7, e)	это	èto
ю	û (alt gr + 3, u)	южный	ûžnyj
я	â (alt gr + 3, a)	яма	âma

Příloha č. 4 – Transliterační pravidla dle Katalogizační normy Národní knihovny ČR

ZNAK V CYRILICI	PŘEPIS ZNAKU DO LATINKY	PŘÍKLAD	PŘEPIS DO LATINKY
а	a	адрес	adres
б	b	баба	baba
в	v	вы	vy
г	g	голова	golova
д	d	да	da
е	e je (na začátku slova, po samohláskách a jerech)	Сергей Есенин достижение съезд Арсеньев	Sergej Jesenin dostiženije s"jezd Arsen'jev
ё	e je (na začátku slova, po samohláskách a jerech)	ёлка Семён съёмка	jelka Semen s"jemka
ж	ž	журнал	žurnal
з	z	звезда	zvezda
и	i ji (po měkkém znaku)	милый Ильич	milyj Il'jič
й	j	первый	pervyj
к	k	как	kak
л	l	липа	lipa
м	m	муж	muž
н	n	народ	narod
о	o	общество	obščestvo
п	p	пара	para
р	r	рыба	ryba
с	s	сестра	sestra
т	t	тебя	tebja
у	u	утро	utro
ф	f	физика	fizika
х	ch	химический	chimičeskij
ц	c	центральный	central'nyj
ч	č	часы	časy
ш	š	школа	škola
щ	šč	щит	ščit
ъ	" (alt + 34)[90]	съёмка	s"jemka
ы	y	был	byl
ь	' (alt + 39)	альбом	al'bom

90 Klávesová zkratka alt34 a alt39, navrhovaná Národní knihovnou pro náhradu měkkého a tvrdého znaku, vytvoří tzv. rovný apostrof, který je potřeba odlišovat od apostrofu českého (má tvar malé devítky a vytvoří se zkratkou alt0146). Náhrada měkkého a tvrdého znaku je však ve všech normách poměrně problematická, protože některé textové editory (např. MS Word) při použití uvedené klávesové zkratky znak změní na běžnou uvozovku. Možným, i když poněkud zdlouhavým řešením, je zapsání klávesové zkratky pro rovný apostrof do poznámkového bloku a její následné zkopírování do textového editoru. Náhradu českým apostrofem(’), jednoduchou uvozovkou (‘) nebo znakem pro čárku (´) nepovažujeme

ZNAK V CYRILICI	PŘEPIS ZNAKU DO LATINKY	PŘÍKLAD	PŘEPIS DO LATINKY
э	è (alt gr + 7, e)	это	èto
ю	ju	южный	južnyj
я	ja	яма	jama

za vhodnou. Jak je však vidět dokonce v oficiální tabulce normy Národní knihovny, není to jednoduché, neboť i tam je rovný apostrof na některých místech nahrazen českou uvozovkou.

Příloha č. 5a – Transliterační pravidla dle normy GOST 7.79-2000 (GOST-A)

(Tabulka plně odpovídá transliterační normě ISO 9)

ZNAK V CYRILICI	PŘEPIS ZNAKU DO LATINKY	PŘÍKLAD	PŘEPIS DO LATINKY
а	a	адрес	adres
б	b	баба	baba
в	v	вы	vy
г	g	голова	golova
д	d	да	da
е	e	еда	eda
ё	ë	ёлка	ëlka
ж	ž	журнал	žurnal
з	z	звезда	zvezda
и	i	книга	kniga
й	j	первый	pervyj
к	k	как	kak
л	l	липа	lipa
м	m	муж	muž
н	n	нижний	nižnij
о	o	общество	obŝestvo
п	p	пара	para
р	r	рыба	ryba
с	s	сестра	sestra
т	t	товарищ	tovariŝ
у	u	утро	utro
ф	f	физика	fizika
х	h	химический	himičeskij
ц	c	центр	centr
ч	č	часы	časy
ш	š	школа	škola
щ	ŝ	щит	ŝit
ъ	" (alt + 34)	съезд	s"ezd
ы	y	был	byl
ь	' (alt + 39)	альбом	al'bom
э	è (alt gr + 7, e)	это	èto
ю	û (alt gr + 3, u)	южный	ûžnyj
я	â (alt gr + 3, a)	яма	âma

Příloha č. 5b – Transliterační pravidla dle normy GOST 7.79-2000 (GOST-B)

ZNAK V CYRILICI	PŘEPIS ZNAKU DO LATINKY	PŘÍKLAD	PŘEPIS DO LATINKY
а	a	адрес	adres
б	b	баба	baba
в	v	вы	vy
г	g	голова	golova
д	d	да	da
е	e	Сергей Есенин	Sergej Esenin
ё	yo	ёлка	yolka
ж	zh	журнал	zhurnal
з	z	звезда	zvezda
и	i	милый	milyj
й	j	первый	pervyj
к	k	как	kak
л	l	липа	lipa
м	m	муж	muž
н	n	народ	narod
о	o	общество	obshhestvo
п	p	пара	para
р	r	рыба	ryba
с	s	сестра	sestra
т	t	тебя	tebya
у	u	утро	utro
ф	f	физика	fizika
х	x	химический	ximicheskij
ц	c (před i, e, y, j) cz (v ostatních případech)	центральный цапля	central'nyj czaplya
ч	ch	часы	chasy
ш	sh	школа	shkola
щ	shh	щит	shhit
ъ	"	съёмка	s"yomka
ы	y	был	byl
ь	`(alt gr + 7, mezerník)	альбом	al`bom
э	e` (alt gr + 7, e)	это	e`to
ю	yu	южный	yužnyj
я	ya	яма	yama